

Apua muistisairaahan *asumisen suunnitteluun*

Hoitotyön tutkimussäätiön ja Muistiliiton MUISTAVA-hankkeen tavoitteena on helpottaa muistisairaahan asumisen suunnittelua ja asumiseen liittyvien asioiden puheeksi ottamista.

 ANNE LEINONEN FREEPIK

Tällä hetkellä muistisairaahan asumisen suunnittelu otetaan harvoin puheeksi terveydenhuollossa, ja käytännöt vaihtelevat eri puolilla Suomea. Asian puheeksi ottaminen on hankalaa paitsi ammattilaisille, myös muistisairaahan omaisille ja läheisille, kertovat tutkijat **Heidi Parisod** ja **Hannele Siltanen** Hoitotyön tutkimussäätiöstä.

– Mitään kansallista suositusta ei ole olemassa ja muistisairaavat ovat hyvin eriarvoisessa asemassa, toteaa Heidi Parisod.

Hankkeen taustalla on tieto siitä, että muistisairauden edetessä koti voi muuttua muistisairaalle turvattomaksi ympäristöksi.

– Tavoitteena on, että asumisesta puhuttaisiin ennakoivasti, ennen kuin

tulee turvallisuuteen liittyviä ongelmia, Hannele Siltanen sanoo.

TUKEA MYÖS LÄHEISILLE

Muistava-hanke pyrkii helpottamaan asumisen suunnittelua ja sen puheeksi ottamista luomalla työkalun, jota voisivat käyttää niin muistisairaavat henkilöt itse, omaiset ja läheiset kuin ammattilaisetkin. Työkalun avulla asuminen voitaisiin ottaa puheeksi jo muistisairauden alkuvaiheessa.

– Se on tärkeää erityisesti muistisairaahan kannalta. Näin hänen mielipiteensä ja ajatuksensa tulisivat huomioituksi ennen kuin sairaus etenee, Siltanen sanoo.

Myös omaisille ja läheisille on tärkeää, että asumisen suunnittelu otetaan puheeksi hyvissä ajoin.

– Työkalun on tarkoitus helpottaa myös läheisten tilannetta tarjoamal-

le heille jotain, mihin tarttua ja min-kä avulla asiaa voisi ottaa esiin, Siltanen toteaa.

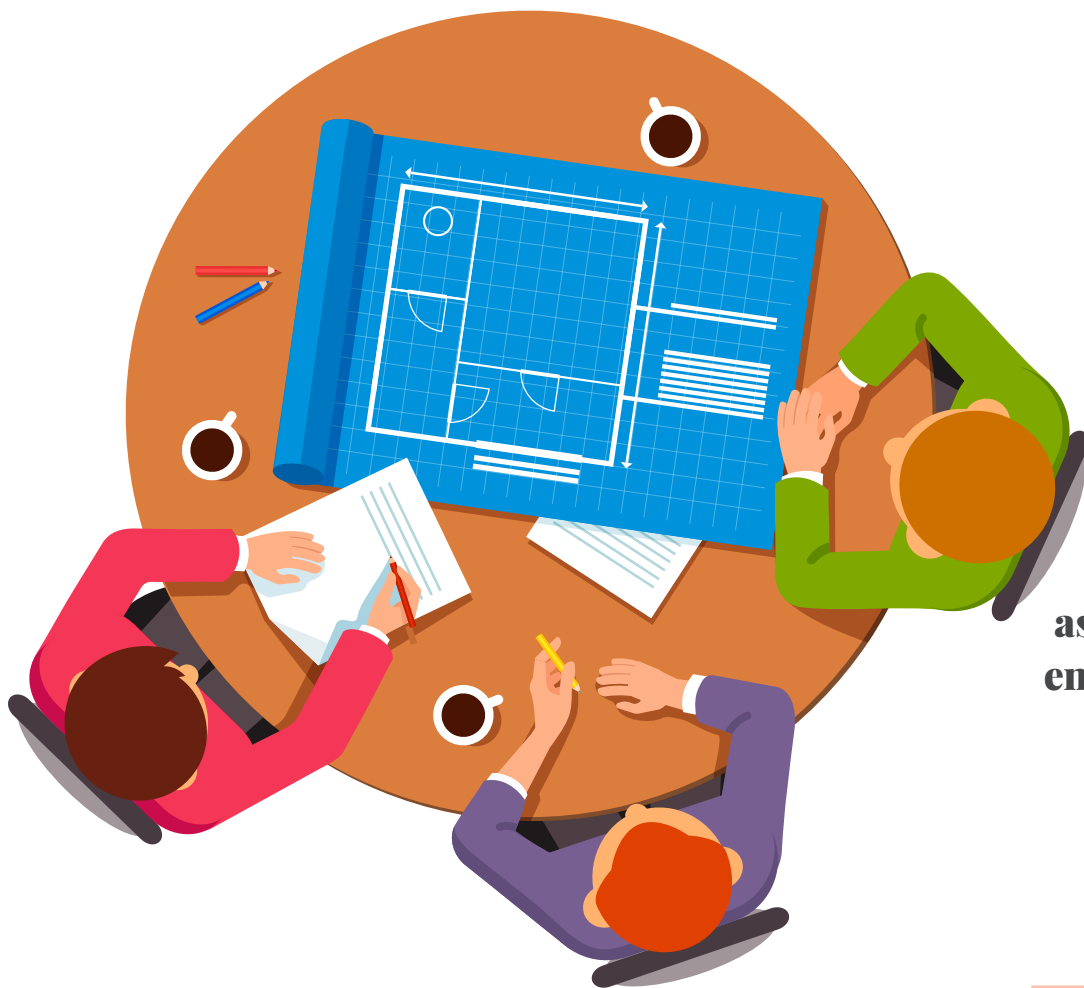
– Nyt asiasta pelätään puhua, vaikka muistisairaavat itse toivoisivat, että se otetaan esille, Parisod kertoo.

MUISTISAIRAAT MUKANA KEHITTÄMISESSÄ

Kolmivuotinen hanke alkoi viime vuonna aineiston keräämisellä. Siltanen ja Parisod tutustuivat kirjallisuuden sekä tekivät haastatteluja ja kaksi kyselyä. Tämän vuoden alussa on järjestetty työpajoja Turussa, Tampereella ja Oulussa.

Mukana kehittämisessä on ollut muistisairaita ihmisiä, heidän läheisiään, sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaisia sekä muistiyhdistysten toimijoita.

– Paikallisten muistiyhdistysten apu on ollut kullannarvoista, heidän

”Tavoitteena on, että asumisesta puhuttaisiin ennakoivasti, ennen kuin tulee turvallisuuteen liittyviä ongelmia”

MUISTAVA

MUISTAVA-hanke on Hoito-työn tutkimussäätiön (Hotus) ja Muistiliiton yhteinen kolmivuotinen hanke (2018–2020), jota rahoittaa STEA.

Tarkoituksena on tukea muistisairasta ja hänen läheisiään sopivan asuinpaikan suunnittelussa sekä asian oikea-aikaista puheeksi ottamista.

Puheeksi ottamisen tueksi luodaan MUISTAVA-työkalu ja toimintamalli sen valtakunnalliseen käyttöönottoon.

kauttaan olemme saaneet mukaan muistisairaita ja heidän läheisiään, Siltanen kiittää.

Työpajoissa lähdettiin yhdessä ideoimaan, millainen puheeksi ottamisen työkalu voisi olla.

– Työpajojen perusteella näyttää siltä, että työkaluja tulisi useampia. Toinen olisi tarkoitettu muistisairaille itselleen oman asumisen suunnitteluun ja toinen omaisille, läheisille ja ammattilaisille, Parisod kertoo.

– Se olisi kaikille muistisairaana kanssa toimiville havainnoinnin työkalu, jonka avulla voi tunnistaa hetken, jolloin pitää viimeistään alkaa puhua näistä asumisen suunnitteluun liittyvistä asioista.

Lisäksi suunnitteilla on materiaali-pankki, johon koottaisiin asiaan liittyvää tietoa helposti saataville.

Tämän kevään aikana työkalua työstetään eteenpäin ja mietitään, millainen siitä konkreettisesti tulee.

– Kevään aikana laitamme seuraavat versiot vielä kommentointikierrokselle mukana olleille ihmisille, Siltanen kertoo.

Viimeisenä hankevuonna eli 2020 on tarkoituksena ottaa työkalu käyttöön ja luoda kansallinen toimintamalli siihen, miten sitä voidaan hyödyntää eri paikoissa.

– Muistisairaat ja heidän omaisensa ovat tuoneet meille viestiä, että asumisen suunnittelun puheeksi ottamisen pitäisi olla luontainen osa elämää ja normaalia, Parisod sanoo. 🧠